

la metexa època (any 1236), no puch dir res encara, puix fins arribar l'any 1375, no comencen els capbreus trobats en l'Arxiu de la Sèu de Barcelona, que seguexen ab interrupcions fins l'any 1397. Los administradors dels dits capbreus són: En Francesch de Guardiola, En Nicolau Oliver, N'Antoni Bellet, En Johan Savall y En Bartomeu Canamaces.

Els capbreus que transcribim, son notes ingenues y sinceres, tan aviat pensades com escrites, o primer escrites que pensades, sense agençaments d'estil, ni objectivant la posteritat. Fetes pera facilitar la comptabilitat d'un administrador curós y responsable, son batéchs d'un organisme qui viu la seva vida, respirant a plè pulmó l'ambient de l'època.

Elles, ab llurs détalls minuciosos, ab les nimietats infantils que contenen, revelen a plena llum la fisiologia del Hospital: sense aquestes notes, fora impossible formarse una idea del Nosocomi. Perçò m'he permès extractarles; y purgades de l'escòria de la vulgar y quotidiana rutina, resten les palletes d'or de les costumes, tradicions, medicina, psiquiatria, maternitat, lexich, historia... d'interés pera el metge, l'historiayre, l'arqueòlech y pera tots los qui sentin l'agre de la terra."

Es copien a continuació en l'article del Dr. Roca els capbreus dels cinc administradors En Francesc Guardiola, En Nicolau Oliver, N'Antoni Bellet, En Johan Savall i En Bartomeu Canamaces, d'una extensió que fa impossible transcriure'ls i és ben de doldre.

I, després de la còpia, continua el Dr. Roca el seu article dient:

"Ací finexen els capbreus trobats en lo Arxiu de la Catedral barcelonina, pertanyents al Hospital d'En Colom: tots ells son del darrer quart del catorzen segle. Malhauradament no se'n ha trobat cap dels començaments d'aquella benèfica Institució nostrada, si be confio que un dia o altre ens sorprendrà l'aparició, com per generació exponta-

nia, del lligall o lligalls contenint els capbreus que falten.

* * *

Abans la conquesta de València ja era nat l'Hospital d'En Colom y se transformà en Hospital de la Sta. Creu abans lo Parlament de Casp. Fou testimoni donchs, del periode esplendent de Catalunya, de sa gran hora meridiana, rebent les almoynes reyls de l'Alt En Jaume y del ultim rebroll del Casal Català.

Ab lo fervent adjutori del Rey, com si aquest volgués dexar estela piadosa del seu llinatge agonçant, s'acoblaren al redós de la Fundació d'En Joan Colom los hospitals barcelonins: y una diada de primavera del any 1041, que venturosament s'esqueya lo segon diumenge després de Pasqua, agençada ab l'aroma de les flors y les canturies dels aucells, diada en la qual l'Iglésia recita el Psalm "*Misericordia Domini plena est terra*" lo Bisbe de Barcelona, Johan Armengol, benehí les primeres pedres posades per lo Rey Martí y la Reyna Dona Maria, Don Jaume de Prades, representant lo Rey de Sicilia, y els Consellers de la Ciutat per ells y per la mitra. Al brollar dels llavis del Prelat les paraules sacramentals de la benedicció, la llàntia encesa a la Caritat per lo Canonge de la Sèu de Barcelona esdevingué claror d'aubada que iluminà radiant tota Catalunya.

Mantinguemla encesa aquesta llàntia pera que nit y dia, anys y centúries sia faró en la terra catalana de l'alta Virtut redemptora d'homes y dignificadora de pobles."

Del mateix lloc on extreiem aquest article copiem uns paràgrafs, firmats pel canonge Dr. Sebastià Puig, d'un article parlant de Pau Ferrán, que és considerat com a fundador de la *Casa de Convalescència*, si bé la iniciativa i el començament de la mateixa es duen a l'Hospital de la Santa Creu.